

Sygn. akt III Ca 374/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Aleksandra Janas

Sędzia SO Urszula Walenta

SR del. Miłosz Dubiel (spr.)

Protokolant Dominika Tarasiewicz

po rozpoznaniu w dniu 2 lipca 2014 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa M. W.

przeciwko P. W.

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 16 grudnia 2013 r., sygn. akt V RC 737/12

1. **odrzuca apelację w części, w jakiej dotyczy kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie w I instancji;**
2. **oddala apelację w pozostałym zakresie;**
3. **oddala wniosek pozwanego o zasądzenie od powoda kosztów postępowania odwoławczego.**

SSR del. Miłosz Dubiel SSO Aleksandra Janas SSO Urszula Walenta

Sygnatura akt III Ca 374/14

UZASADNIENIE

Powód M. W., reprezentowany przez matkę B. W. wniósł o podwyższenie alimentów zasądzonych od pozwanego P. W. wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 8 grudnia 2009 roku w sprawie o sygnaturze akt I RC 1171/09 z kwoty 400,00 złotych do kwoty 800,00 złotych miesięcznie, do dnia 15-go każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że od chwili zasądzenia powyższych alimentów znacznie wzrosły potrzeby dziecka i koszty utrzymania, apozwany nie wspiera finansowo powoda w przypadku choroby, w wydatkach szkolnych, czy z okazji I Komunii Świętej, przez co powód nie może uczestniczyć w wyjazdach szkolnych i dodatkowych zajęciach. Potrzeby powoda określono na 1.160,00 złotych miesięcznie, co wobec faktu, że pozwany zarabia około 3.500,00 złotych, uzasadnia podwyższenie alimentów.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu zarzucił, że strona powodowa pominęła jego osobiste i rzeczowe zaangażowanie w realizację potrzeb dziecka, z którym spędza co drugi weekend od piątku lub

soboty do wtorku. W tym okresie pozwany ponosi koszty utrzymania dziecka oraz dodatkowo ponosi koszty zakupu sprzętu sportowego, wstępów na basen i lodowisko, czy miesięcznego wypoczynku letniego oraz przez tydzień ferii. Dochód pozwanego wynosi około 3.250,00 złotych netto, natomiast jego miesięczne wydatki są znaczne, z uwagi na ratę kredytu po około 900,00 złotych.

Wyrokiem z dnia 16 grudnia 2013 roku w sprawie V RC 737/12 Sąd Rejonowy Gliwicach częściowo uwzględnił powództwo zasądając od pozwanego P. W. na rzecz małoletniego powoda M. W. alimenty w kwocie po 550,00 złotych miesięcznie, płatne do rąk matki małoletniego powoda – B. W. do dnia 15 każdego miesiąca, poczynając od dnia 01 grudnia 2012 roku z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, w miejsce alimentów zasądzonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 8 grudnia 2009 roku w sprawie I RC 1171/09 oraz w pozostałej części powództwo oddalił. Ponadto Sąd zasądził od pozwanego P. W. na rzecz matki małoletniego powoda B. W. zwrot kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 180,00 złotych.

Sąd I instancji ustalił następujące fakty:

Małoletni powód M. W. urodzony (...) w G. jest synem P. W. oraz B. W.. Małżeństwo rodziców powoda zostało rozwiązane przez rozwód wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 8 grudnia 2009 roku w sprawie I RC 1171/09. Wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnim powodem, zostało powierzone matce, z prawem pozwanego do współdecydowania o istotnych sprawach dziecka. Na pozwanego nałożono wówczas obowiązek łożenia alimentów na rzecz małoletniego powoda w kwocie po 400,00 złotych miesięcznie oraz uregulowano sposób widywania się pozwanego z małoletnim powodem oraz sposób korzystania ze wspólnego mieszkania. Sprawa rozwodowa tocząca się między stronami została zakończona w 2009 roku, powód miał wówczas 6 lat, a jego miesięczny koszt utrzymania wynosił około 600,00 złotych, zarobki B. W. wynosiły średnio około 1.700,00 złotych netto, a pozwanego około 2.200,00 złotych netto. Pozwany studiował, płacąc 2000 złotych za semestr nauki. Rodzice powoda zamieszkiwali w jednym mieszkaniu regulując naprzemiennie opłaty z tytułu czynszu i mediów wynoszące 500-600 złotych miesięcznie. Powód był wówczas zdrowy, nie miał żadnych dodatkowych potrzeb, wymagających ponadprzeciętnych wydatków.

Obecnie małoletni powód ma 8 lat i uczęszcza do IV klasy szkoły podstawowej o profilu sportowym. Koszt wyprawki wyniósł ponad 600,00 złotych, koszt wyjazdu na tzw. „zieloną szkołę” w poprzednim roku szkolnym 1.920,00 złotych. Powód korzysta z obiadów w szkole, których koszt nie przekracza kwoty 75,00 złotych miesięcznie, a oszacowany przez matkę koszt wyżywienia wspomnianymi obiadami wynosi około 600,00 złotych miesięcznie. Na odzież i obuwie potrzebna jest kwota około 150,00 złotych miesięcznie, na środki czystości wraz z kosmetykami około 80,00 złotych, a na rozrywki dziecka ponad 100,00 złotych miesięcznie. Małoletni powód uczęszcza do stomatologa, co łączy się wydatkami do 100,00 złotych w miesiącu, natomiast koszt wykupienia leków w przypadku choroby wynosi kilkadziesiąt złotych. Powód z matką zamieszkuje w wynajmowanym lokalu, gdzie czynsz wynosi 800,00 złotych, a opłaty za energię elektryczną niecałe 140,00 złotych co drugi miesiąc. Koszt ubezpieczenia, wynosi 62,64 złote miesięcznie. B. W. zatrudniona jest na czas nieokreślony jako asystent laboratorium w (...) Sp. z o.o. na pół etatu. Od marca 2013 roku, dojeżdża do pracy w Z. i korzysta biletu miesięcznego na komunikację miejską, który kosztuje 134,00 złote miesięcznie. Jej miesięczne wynagrodzenie uzależnione jest od sprzedaży, a średni dochód wyniósł w 2013 roku około 1.900,00 złotych. W zeznaniu podatkowym za 2011 roku B. W. wykazała dochód ze stosunku pracy w wysokości 31 821,64 złotych, natomiast za 2012 rok – 33 425,14 złotych.

Matka powoda opłaca połowę miesięcznych opłat za wspólne wcześniej zajmowane mieszkanie, a opłaty przypadające na nią wynoszą od 135,00 do 145,00 złotych. Nie zamieszkuje w tym lokalu z obawy przed pozwanym, który ma do niego pełny dostęp, a toż uwagi na jego agresywne zachowania we wcześniejszym okresie. Matka powoda odmówiła wynajęcia tego lokalu. Toczy się sprawa o podział majątku..

Matka małoletniego powoda cierpi na zakrzepowe zapalenie żył głębokich lewej nogi z obrzękiem limfatycznym. Schorzenie to powoduje konieczność zakupu leków, a także bandaży specjalnej pończochy uciskowej, której koszt wynosi 300,00 złotych. Matka małoletniego nie wykupuje leków, których koszt wynosi 85,00 złotych miesięcznie.

Pozwany P. W. zatrudniony jest w (...) S.A. Śląski Zakład Spółki w T. jako starszy maszynista pojazdu trakcyjnego. Jego średnie miesięczne wynagrodzenie wynosi niecałe 3.300,00 złotych. Dochód pozwanego za 2011 rok wyniósł 59.353,84 złote, natomiast za 2012 rok – 53.966,51 złotych. Pozwany spłaca kredyt zaciągnięty w 2010 roku na zakup obecnie zajmowanego mieszkania, którego miesięczna rata wynosi 898,91 złotych. Pozwany mieszka sam, opłaty wynoszą około 390,00 złotych miesięcznie, wydatki na energię elektryczną około 280,00 złotych, a za gaz niecałe 200,00 złotych co drugi miesiąc. Koszt telewizji to 11,49 złotych miesięcznie, a Internetu 36,00 złotych miesięcznie. Pozwany również zobowiązany jest do ponoszenia połowy opłat za wspomniany wspólny lokal, czego nie czynił doprowadzając do powstania zadłużenia, które w marcu 2013 roku wynosiło ponad 2.000,00 złotych. Obecnie spłaca zadłużenie. Ponosi dodatkowo opłaty za wieczyste użytkowanie gruntu oraz podatek od nieruchomości. Utrzymuje samochód ponosząc koszty napraw do kilkuset złotych co kilka miesięcy oraz koszty ubezpieczenia w wysokości ponad 400,00 złotych. Pozwany opłaca również ubezpieczenie po 42,08 złote miesięcznie.

Małoletni powód spędza z ojcem dość dużo czasu pozostając wówczas on na jego całkowitym utrzymaniu i aktywnie spędzając czas. Miedzy innymi pozwany zabiera go na basen i lodowisko oraz wyposaża w potrzebny sprzęt. Pozwany zabiera również powoda do kina, czy do (...). W 2012 roku zabrał go na wczasy w Grecji, za które zapłacił 3.114,00 złotych, w 2011 roku był z małoletnim na dwudniowym wyjeździe w C., a w czerwcu 2013 roku opłacił obóz sportowy w G. w kwocie 870,00 złotych. W 2012 roku pozwany zakupił synowi konsolę (...) za kwotę 1.199,00 złotych. Pozwany zakupuje dla syna zarówno żywność, jak też odzież, zabawki i środki pielęgnacyjne, a także niezbędne leki, gdy małoletni choruje. Powód korzysta z nich jedynie przebywając z ojcem.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd, biorąc za podstawę rozstrzygnięcia art. 133 § 1 k.r.o. i art. 135 § 1 i 2 k.r.o. oraz art. 138 k.r.o., uznał powództwo za częściowo uzasadnione. Uznał, że od daty wyroku rozwodowego upłynęły 4 lata i obecnie miesięczny koszt utrzymania dziecka został określony przez matkę jako sięgający 1.440,00 złotych, w miejsce wcześniejszych 600,00 złotych. Wskazane wydatki wyczerpują zakres uzasadnionych potrzeb dziecka, przy czym są to realne koszty ponoszone w okresie całego miesiąca, przez co należy je zmniejszyć proporcjonalnie do liczby dni, które spędza wraz z matką. Zarobki matki powoda minimalnie wzrosły, natomiast zarobki pozwanego wzrosły o około 1.000,00 złotych. Sąd uznał, że pozwany wykorzystuje w całości swoje możliwości zarobkowe, ma stałą pracę, a jego sytuacja jest ustabilizowana, jednakże możliwości te ogranicza spłacany kredyt, którego raty sięgają prawie 1.000,00 złotych. Kwestią, której w ocenie Sądu I instancji nie można pominąć, jest fakt, że powód dużo czasu spędza u ojca, który wówczas ponosi wszelkie koszty związane z jego utrzymaniem. W konsekwencji matka powoda ponosi maksymalnie 2/3 wskazanych przez siebie kosztów wyżywienia. Pozwany wykazał finansowanie spędzania wolnego czasu przez syna – wyjazdy na wakacje, zakupy sprzętu sportowego oraz utrzymywanie dziecka w okresie wakacji letnich, kiedy dziecko spędza dłuższy czas z ojcem, a wówczas również płaci matce całą kwotę alimentów.

Kierując się powyższymi ustaleniami Sąd I instancji uznał, że kwota 550,00 złotych miesięcznie, z uwzględnieniem około 400,00 złotych, które pozwany wydaje na bieżące utrzymanie dziecka, łącznie 950,00 złotych, stanowi kwotę adekwatną do uzasadnionych potrzeb dziecka, a jednocześnie odpowiada możliwościom majątkowym pozwanego.

O kosztach Sąd orzekł na mocy art. 100 kodeksu postępowania cywilnego.

Powód wniósł apelację zaskarżając wyrok w zakresie punktu 2 tj. w części oddalającej powództwo, a nadto w zakresie punktu 4 - orzeczenia o kosztach postępowania.

Zarzucił niezasadne przyjęcie, że pozwany poza alimentami wydaje na bieżące utrzymanie dziecka kwotę około 400,00 złotych, a w okresie pobytu małoletniego u niego ponosi wszelkie koszty związane z jego utrzymaniem. Ponadto zarzucił naruszenie art. 135 § 1 k.r.o. przez ustalenie alimentów w kwocie zbyt niskiej dla zaspokojenia usprawiedliwionych potrzeb powoda, jak również niższej niż możliwości majątkowe i zarobkowe pozwanego oraz nieodpowiadającej zmianie stosunków pomiędzy stronami.

W oparciu o powyższe zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie

instancje według norm przepisanych, ewentualnie uchylene wyroku w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji i pozostawienie temu Sądowi orzeczenia o kosztach postępowania.

W uzasadnieniu apelacji powód podniósł, że według ustaleń Sądu I instancji zarobki pozwanego wzrosły o około 1000,00 złotych, a koszty utrzymania powoda wynoszą 1.440,00 złotych. Z kolei zarobki matki powoda nie uległy większej zmianie jednak wzrosły jej zobowiązania i konieczne wydatki w związku z wynajmowaniem mieszkania, a zaspokajanie przez matkę potrzeb powoda odbywa się kosztem jej uzasadnionych potrzeb, w tym jej zdrowia oraz kosztem zapożyczania się. W najbardziej dochodowym dla niej miesiącu, pozostaje jej na utrzymanie jedynie 770,00 złotych. Miesięcznie B. W. jest w stanie przeznaczyć na potrzeby dziecka kwotę 330,00zł, podczas gdy jego potrzeby wynoszą 1.440,00zł. W konsekwencji wydanego orzeczenia do zaspokojenia potrzeb powoda brakuje kwoty 560,00zł. Za nieuzasadnione i nie poparte jakimkolwiek uzasadnieniem i wyliczeniem uznał stwierdzenie Sądu I instancji, że P. W. przeznacza na bieżące utrzymanie dziecka co najmniej 400,00zł, zwłaszcza że nie wskazano co poza wyżywieniem wchodzi w zakres powyższej kwoty. Co więcej matka dziecka odpowiednio wyposaża je na czas jego pobytu u ojca. W konsekwencji nie sposób stwierdzić, że pozwany w całości ponosi wszelkie koszty związane z utrzymaniem dziecka w okresie gdy sprawuje nad nim opiekę.

Nadto zdaniem powoda zasądzona kwota jest niższa niż uzasadnione potrzeby małoletniego. Ze sprzętów zakupionych przez pozwanego małoletni może korzystać jedynie gdy z nim przebywa, nie uzyskuje również wsparcia pozwanego w sytuacjach szczególnych jak np. zakup wyprawki szkolnej, w tym odzieży i obuwia potrzebnego dla ucznia klasy o profilu sportowym. Powód powinien uczęszczać na korepetycje z języka angielskiego, konieczny jest również zakup specjalnych okularów korekcyjnych z poliwęglanu.

Co do kosztów postępowania powód zarzucił, że Sąd nie zastosował stawki minimalnej wynoszącej, stosownie do wysokości zasądzonych alimentów (12x150,00zł), 600,00 złotych. Dodatkowo argumentował, że z uwagi na trudną sytuację materialną matki powoda zwrot kosztów postępowania od strony przeciwnej stanowi jedyne wynagrodzenie jej pełnomocnika, a ponadto w sprawie odbyły się 3 posiedzenia sądowe, co uzasadnia stwierdzenie, że zasądzone koszty zastępstwa procesowego są zaniżone.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie. Uznał kwestionowane w apelacji ustalenia Sądu I instancji za słuszne. Podkreślał dodatkowo, że matka powoda nie może przerzucać na pozwanego konsekwencji swojej ciężkiej sytuacji. Jako nową okoliczność podał fakt sprzedaży wspólnego mieszkania, przez co matka powoda otrzymała dodatkowe środki.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się nieuzasadniona, a podniesione w niej zarzuty należało uznać za nieskuteczne. Z kolei w części dotyczącej zaskarżonych kosztów postępowania podlegała odrzuceniu.

W rozpoznawanej sprawie Sąd I Instancji dokonał właściwych ustaleń faktycznych, które Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne. Podobnie za właściwe należało uznać podwyższenie alimentów do kwoty po 550,00 złotych miesięcznie. Wprawdzie trafny jest zarzut apelacji dotyczący tego, że Sąd I instancji w rozważaniach nie przedstawił sposobu wyliczenia kwoty 400,00 złotych miesięcznie jako udziału pozwanego w ponoszeniu kosztów utrzymania dziecka. Brakuje również wyjaśnienia tego które z wykazywanych przez stronę powodową wydatków są usprawiedliwione i co składa się na zasądzoną kwotę 550,00 złotych, która w ocenie Sądu I instancji łącznie ze wskazanym udziałem pozwanego ma zaspokoić potrzeby powoda. W tym zakresie uzasadnienie nie odpowiada wymogom stawianym w art. 328 § 2 k.p.c.

Mimo powyższych zastrzeżeń orzeczenie odpowiada powołanym przepisom prawa, a zasądzona kwota stanowi właściwe wypośrodkowanie okoliczności, od których zależy rozłożenie obowiązku alimentacyjnego między zobowiązanych do alimentacji, stosownie do zwiększonych usprawiedliwionych potrzeb dziecka. Wątpliwości Sądu Okręgowego budzi ustalenie kosztów wyżywienia dziecka na 600,00 złotych miesięcznie. Przyjęcie stawki po 20,00 złotych dziennie jest wysoce dowolne, zwłaszcza, że powód w chwili wyrokowania liczył dopiero 10 lat, a sam koszt

obiadów w szkole, które stanowią najistotniejszy posiłek w ciągu dnia nie przekracza 75,00 złotych miesięcznie. Co więcej wspólne żywienie z matką (poza szkolnymi obiadami) obniża jednostkowe koszty wyżywienia. Na koniec wypada podzielić ustalenie Sądu I instancji, że do dalszego obniżenia kosztów wyżywienia powoda prowadzi jego pobyt u pozwanego w wymiarze 1/3 miesiąca, kiedy to wydatek ten obciąża pozwanego. Co do pozostałych wydatków ponoszonych przez pozwanego należy natomiast podkreślić, że służą głównie uatrakcyjnieniu pobytów powoda, a zatem nie stanowią realnego obciążenia jego matki, natomiast niewątpliwie stanowią formę realizacji obowiązku alimentacyjnego i realne obciążenie pozwanego. Należy je zatem uwzględnić. Ograniczeniem zakresu obowiązku alimentacyjnego jest również sytuacja materialna pozwanego, u którego istotny wzrost dochodów jest zrównoważony w całości obciążeniem ratami kredytu.

Sąd Okręgowy dodatkowo wziął pod uwagę możliwości majątkowe obojga rodziców, związane przede wszystkim z posiadaniem niewykorzystanego lokalu mieszkalnego. Brak zgody matki powoda uniemożliwił wynajęcie go, przez co odpadłby obowiązek ponoszenia bieżących kosztów utrzymania lokalu, co przy podkreślonej ciężkiej sytuacji matki powoda byłoby dla niej odczuwalne. Co więcej matka powoda nie wykazała niemożności zamieszkania w tym lokalu, a wykazane agresywne zachowania pozwanego dotyczyły okresu wspólnego zamieszkiwania. Obawa ta, w sytuacji gdzie każde z byłych małżonków wyprowadziło się do osobnego lokalu, jest dużo mniej realna, a osobie dotkniętej przemocą służą odpowiednie środki ochrony prawnej. Na koniec wypada zauważyć, że w chwili orzekania przez Sąd Okręgowy sfinalizowany został podział majątku rodziców powoda poprzez sprzedaż wspomnianego lokalu i podział uzyskanej kwoty, co polepszy istotnie sytuację matki powoda.

Reasumując zaskarżony wyrok, mimo wskazanych uchybień, ostatecznie należało uznać za słuszny.

Apelacja podlegała odrzuceniu w części dotyczącej kosztów postępowania. Sąd Rejonowy zasądził tytułem tych kosztów kwotę 180,00 złotych na rzecz matki powoda, natomiast powód domagał się zasądzenia tych kosztów w wyższej kwocie, przy czym na rzecz powoda nieobjętego rozstrzygnięciem w tym zakresie. W konsekwencji powód wywiódł apelację od orzeczenia nieistniejącego, co musiało skutkować jej odrzuceniem. Na marginesie zauważyć jedynie należy, że rozstrzygnięcie odpowiada zasadzie wynikającej z art. 100 k.p.c. W rozpoznawanej sprawie wartość przedmiotu sporu wyniosła 4.800,00 złotych, a liczona od niej stawka zastępstwa procesowego wynosi 600,00 złotych. Sąd I instancji przyznał powodowi 180,00 złotych, czyli 30%, co w przybliżeniu odpowiada wynikowi postępowania z uwzględnieniem kosztów należnych stronie przeciwnej.

Z uwagi na wynik postępowania apelacyjnego oddalono wniosek powoda o przyznanie kosztów postępowania z tym związanych.

Z opisanym wyżej względów Sąd Okręgowy na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację. Podstawą rozstrzygnięcia w części odrzucającej apelację są przepisy art. 373 k.p.c. w zw. z art. 370 k.p.c.

SSR del. Miłosz Dubiel SSO Aleksandra Janas SSO Urszula Walenta